

Warszawa, 10 lipca 2017 r.

Opinia do ustawy o zmianie ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych

(druk nr 546)

I. Cel i przedmiot ustawy

Podstawowym celem nowelizacji ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1256) jest rozszerzenie ochrony roszczeń pracowników, którzy z powodu niewypłacalności pracodawcy zostali pozbawieni zatrudnienia oraz świadczeń z tego tytułu, a także przyspieszenie udzielania pomocy finansowej w związku z faktycznym zaprzestaniem działalności przez pracodawcę. Do najistotniejszych zmian zawartych w ustawie nowelizującej trzeba zaliczyć uregulowania dotyczące: definicji pracownika, tzw. okresów referencyjnych – między rozwiązaniem stosunku pracy a datą niewypłacalności pracodawcy, katalogu wypłat z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, wypłat zaliczek na poczet przysługujących świadczeń, opłat stosunkowych w sprawach z zakresu prawa pracy dotyczących dochodzenia zwrotu należności powstałych w wyniku realizacji przepisów z zakresu ochrony roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

Ustawa dokonuje więc zmiany związanej z definicją pracownika, tj. pozostającego z pracodawcą w stosunku pracy lub zatrudnionego na podstawie umowy o pracę nakładczą albo wykonującego pracę na podstawie umowy agencyjnej lub zlecenia albo innej o świadczenie usług, do której stosuje się Kodeks cywilny w zakresie umowy zlecenia albo też wykonuje pracę zarobkową na rzecz rolniczej spółdzielni produkcyjnej, kółek rolniczych lub innej zajmującej się produkcją rolną i podlegającemu obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu. Z tej definicji eliminuje się dotychczasowe podmiotowe wyłączenie obejmujące: małżonka pracodawcy, jego dzieci własne, dzieci drugiego

małżonka, dzieci przysposobione a także rodziców, macochę i ojczyma, również przysposabiających, rodzeństwo, wnuki, dziadków, zięciów i synowe, bratowe, szwagierki i szwagrow). Uregulowanie zawiera jedno wyłączenie – pomoc domową zatrudnioną przez osobę fizyczną. Tym samym wyżej wymienione osoby zostały objęte ochroną roszczeń pracowniczych jako osoby zatrudnione u pracodawcy. W uzasadnieniu podnosi się, że taka regulacja zapewni pełniejsze dostosowanie przepisów krajowych do celów zawartych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/94/WE z 22 października 2008 r.

Wydłużenie okresów referencyjnych między rozwiązaniem stosunku pracy a datą wystąpienia niewypłacalności pracodawcy, z 9 do 12 miesięcy, zostało podyktowane doświadczeniem dotychczasowej praktyki, która pokazała, że skutecznemu wystąpieniu z wnioskiem o wypłatę świadczeń często stoi na przeszkodzie długość obowiązujących okresów referencyjnych, odmowa wypłaty świadczeń pracowniczych niejednokrotnie następowała z powodu ich przekroczenia.

Katalog wypłat niezaspokojonych świadczeń pracowniczych, zgodnie z intencją ustawodawcy, będzie obejmował również świadczenie z tytułu ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy za rok poprzedzający rok, w którym ustał stosunek pracy (dotychczas za rok w którym ustał stosunek pracy), a także wówczas, gdy stosunek pracy ustał w okresie nie dłuższym niż 4 miesiące po dacie wystąpienia niewypłacalności pracodawcy.

Ustawa wprowadza jednoznaczną regulację odnośnie do wypłat zaliczek na poczet przyszłych świadczeń, które mogą być wypłacane przy spełnieniu przesłanek niewypłacalności. Wprowadzono jednocześnie w tym celu uściślenie dotyczące określenia „faktycznego zaprzestania działalności przez pracodawcę”, z doprecyzowaniem rozumienia jej zaprzestania oraz uszczegółowieniem przepisów ją normujących.

Wprowadzono ponadto zwolnienie z opłat stosunkowych w sprawach z zakresu prawa pracy dotyczących dochodzenia zwrotu należności powstałych w wyniku realizacji przepisów z zakresu ochrony roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy. Następuje ono w przypadkach, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 50 tys. zł.

Pozostałe zmiany są konsekwencjami z wyżej wymienionych zmian albo też mają charakter niezbędnych korekt i uporządkowania.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt ustawy został przyjęty przez Radę Ministrów. Wpłynął do Sejmu 1 czerwca 2017 r. (druk nr 1605). Pierwsze czytanie odbyło się w Komisji Polityki Społecznej i Rodziny. Drugie czytanie odbyło się podczas 45. posiedzeniu Sejmu, 5 lipca br. Ponieważ nie zgłoszono poprawek, na tym samym posiedzeniu przystąpiono do trzeciego czytania.

Ustawa została przyjęta 7 lipca br. większością głosów 434 za, nikt nie był przeciwny, przy jednym głosie wstrzymującym się.

III. Uwagi

W art. 1 w pkt 4, w art. 12a w ust. 7 w zdaniu pierwszym i trzecim wyrazy „fałszywych zeznań” powinno się zastąpić wyrazami „fałszywego oświadczenia”. Klauzula zawierana w oświadczeniu o odpowiedzialności karnej (por. zdanie drugie) odzwierciedla uregulowanie art. 233 § 6 Kodeksu karnego, który typizuje odpowiedzialność karną za złożenie fałszywego oświadczenia, nie zaś zeznania. Do przepisu art. 12a ust. 7 ustawa kilkakrotnie odsyła, warto więc zwrócić uwagę na to doprecyzowanie..

Propozycja poprawki:

W art. 1 w pkt 4, w art. 12a w ust. 7 w zdaniu pierwszym i trzecim wyrazy „fałszywych zeznań” zastępuje się wyrazami „fałszywego oświadczenia”

Bożena Langner

Główny legislator